

имать чужди обичаи и култура. „Окончателното рѣшение“ има слѣдователно още да почака, до като се види, какво ще ни отговорятъ антропологитѣ, етнографитѣ и археологитѣ. До тогава всичко, което бихме могли да твърдимъ въз основа на досегашнитѣ изслѣдвания е негли, че *езиковитѣ докази, съ които разполагаме, говорятъ въ полза на една принадлежност на прабългарския езикъ къмъ известна група отъ нарѣчия*. Но отъ тукъ до заявата, че е вече доказано и къмъ *коя група народи*, или къмъ *коя раса* сѣ принадлежали прабългаритѣ — има значително разстояние, което неможе да се прѣскочи само съ помощта на лингвистиката. Езикътъ не рѣшава още въпроса, къмъ кой антропологиченъ типъ сѣ принадлежали първоначално прабългаритѣ. Тукъ има нѣкои по-надѣждни докази — кефалометричнитѣ данни напр., които остава още да се намѣрятъ чрѣзъ наченатитѣ масови антропологични измѣрениа, разкопки и пр. Отъ тукъ се вижда не само каква голѣма грѣшка се прави изобщо, като отъ езика се заключава за расовата принадлежност на прабългаритѣ, но и колко е смѣло въ частностъ да се бъркатъ разнитѣ епохи и разнитѣ отайки отъ чисто физиологичнитѣ кръстосвания при станалитѣ миграции. Отъ това гледище историтѣ прави грѣшки всичко една голѣма грѣшка, като не тегли достатъчно ясна граница между волжско-камскитѣ българи и дунавскитѣ. Коего за единѣ е истина, не е необходимо приложимо и къмъ другитѣ. Тѣмъ антропологитѣ и археологитѣ могатъ да дадатъ тукъ и тамъ не съвсѣмъ еднакви резултати, които не трѣбва на сила да се свързватъ. Сѣщата грѣшка прави и лингвистиката, като иска да признае, както ще видимъ, дневнитѣ *чуваши* за най-близки потомци на *осичи* прабългари и търси докази за това отъ езиковитѣ остатѣци както на дунавскитѣ тѣй на волжско-камскитѣ българи. Ние ще разгледаме по-долу подробно Куниковата чувашка хипотеза, ако ние я поменуваме на това мѣсто, то е само да приведемъ още единъ аргументъ, че въпросътъ за произхода на прабългаритѣ дѣйствително не е рѣшенъ още окончателно, и че има още доста да се поработи, до като се постигне една пълна хармония на резултатитѣ.

До колко такова едно ново, основателно изучаване е *нуждно*, това се вижда най-сетнѣ и отъ хаоса, който и до днесъ още владѣе по българския въпросъ дору въ голѣмитѣ европейски енциклопедии и енциклопедични трудове, които би трѣбвало да даватъ ужъ квинтесенцията на научнитѣ истини. Нищо по-поучително отъ сравнението на мнѣнията, които се изказватъ по въпроса за произхода (расата, езика) на прабългаритѣ и сегашнитѣ българи напр. въ *Encyclopaedia Britannica*, въ *Брокгаузова Россія*, въ голѣмия *Ларусъ*, въ Универсалния историченъ и географски рѣчникъ на *Буйе* или дору въ капиталната Всемирна География на *Елизе Реклю*.

Encyclopaedia Britannica (IX изд. р. 516) смѣта българитѣ първоначално за народъ отъ *угърски* или *фински* произходъ, — споредъ Рѣслера отъ *самоедска раса*. („The Bulgarians were originally a people of